لغة البشتو

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

د روژي
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات
بغرب الديرة (الرياض)

طبع على نفقة إدارة أوقاف
صالح بن عبدالعزيز الراجحي
غفر الله له ولوالديه ولذريته ولجميع المسلمين
www.rajhiawqaf.org

يهدى ولا يباع

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې
مسائل او فضائل

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمين، والصلاة والسلام على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين، وبعد:

محترمو مسلمانانو ورونو: دا یوه مختصره رساله ده، پدي کي د روژې احکام، فضائل، او هغه څه ذکر شوي دي کوم چه د مسلمان لپاره په رمضان کي پکار وي.

د الله تعالی نه سوال کوو. چه د دي رسالي په ذریعه مسلمانانو ته فائده ورسیږي.

د روژې تعریف:

د صباح د راختلو نه تر ماښام نمر پریوتلو پوري صرف د الله د رضا لپاره د خوړلو، څکلو، او همبستري «جماع» نه ځان ساتلو ته روژه وائي.

د روژې حکم:

د رمضان په میاشت کي روژه نیول د اسلام د بنیادي ارکانو نه یو رکن دي، لکه چه په حدیث کي راغلي دي «**بُني الإسلام على خمس: شهادة أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله، وإقام الصلاة، وإيتاء الزكاة، وصوم رمضان**

(c) ketabton.com: The Digital Library

وحج البيت الحرام» [متفق عليه].

ترجمه: اسلام په پنځو شيونو جوړ شوي دي: ګواهي کول پدي چه نشته بل معبود په حقه مګر يو الله دي، او محمد ﷺ د الله رسول دي، صحيح مونځ کول، زکات ورکول، د رمضان روژه نيول، د بيت الله حج کول.

روژه په چا فرض ده او په چا فرض نه ده:

١ – په هر هغه مسلمان باندي چه بالغ وي، عاقل وي، په روژه قادر وي، او مقيم وي، روژه فرض ده.

٢ – په کافر روژه فرض نه ده او کله چه مسلمان شي نو د تيرو روژو قضاء پري لازم نه ده.

٣ – په ماشوم روژه فرض نه ده ليکن کله کله به د روژي نيولو حکم ورته کيږي د دي لپاره چه عادت واخلي.

٤ – په ليوني نه روژه فرض ده او نه د روژي فديه اګر که بالغ وي، همدارنګه هغه معتوه (بي عقله) چه د ښه بد په مينځ کي فرق نه شي کولي، همدارنګه په هغه سړي چه ګډي وډي خبري کوي د صحيح او غلطو خبرو فرق نه شي کولي.

٥ – هغه انسان چه په مستقل طور سره د روژي نه عاجز وي په يو سبب سره، لکه ډير زيات سپين ګيري يا هغه مريض چه د روغوالي اميد يي نه وي، دا قسمه خلق به

(c) ketabton.com: The Digital Library

د روژې د هرې ورځ په بدل کې يو مسکين ته خوراک ورکوي.

٦ - هغه مريض چه عارضي ناروغه وي او د روغتيا په انتظار وي، که روژه نيول ورته گران (سخت) وي روژه به ماتوي، او بيا به يې قضاء راوړي.

٧ - هغه اُميد واره (حامله) او تې ورکونکې ښځه چه په هغو روژه نيول مشکل وي د حمل او تې ورکولو په سبب، يا په خپل بچي ايريدلي پدې صورتونو کې به روژه ماتوي، او چه کله ئې عذر رفع شي قضاء به راګرزوي.

٨ - حائضه (ماهانه بيماري واله) او نفساء (ځلويښتيء واله) ښځې به روژې نه نيسي په حالت د حيض او نفاس کې، او چه کله روغې شوې قضاء به راګرځوي.

٩ - هغه انسان چه مجبوره شي روژې ماتولو ته لکه څوک اوبو راخيستي وي او دا يې خلاصول غواړې يا څوک په اور کې حصار وي. پدې صورتونو کې که روژه ماتول ضروري وو نو روژه ماتولي شي خو بيا به يې قضاء راوړي.

١٠ - مسافر له روژه نيول او نه نيول دواړه جائز دي، که سفر يې مستقل وي لکه د ټريلو واله چه اکثر وخت يې په سفر وي يا يې سفر عارضي وي لکه د عُمري سفر،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ټولو صورتونو کي ورله روژه ماتول جائز دي تر څو چه په خپل ښار کي نه وي.

روژه په څه نه ماتیږي:

۱ - کله چه روژه دار یو شي اُوخري په هیره سره ، یا ناپوهيء سره، یا پري څوك زور راولي، نو روژه یي نه ماتیږي، ځکه چه الله فرمائي: ﴿ربنا لا تؤاخذنا إن نسينا ، أو أخطأنا﴾. [البقرة: ۲۸٦]

ترجمه: «اي زمونږ پالونکیه ته مه نیسه مونږ که چیري هیر کړه مونږ یا خطاء شو».

همدارنګي فرمائي: ﴿إلا من أكره وقلبه مطمئن بالإيمان﴾ [النحل: ۱۰٦].

ترجمه: «مګر هغه څوك چه زور پري راوستل شو، او زړه یي په ایمان مطمئن وو».

۲ - که چیري روژه دار څه وخوړل، پدي خیال چه نمر پریوتي دي، یا پدي خیال چه ګني صباح نه دي ختلي. نو روژه یي نه فاسدیږي ځکه چه دا ناپوهه دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ - کــه چیــرې یې مـضـمـضـه وکـړه، او اوبه یې حلق ته ورسیـدلې روژه یې نه ماتیږي، ځکه چه قـصد او اراده یې نـه ده کــړې، کــه چیــرې په خــوب کې پرې اودس واوختلو روژه نه فـاسدیږي ځکه چه دا په خپل اختیار کې نه دې.

روژه ماتونکې اته دي:

۱ - جماع «همبستري» کله چه د رمضان په ورځ کې روژه دار جـمـاع وکـړي نو په هـغي قـضـاء هم لازمـه ده، او ورسره سـختـه کفاره هم یعنې غلام آزادول، که دا نه وو نو دوه مـیاشتې پرله پسې روژه نیـول، کـه د دې طاقت یې نه وو، نو شپیته مسکینانو ته خوراك ورکول.

۲ - په ویښـه خـپل مَنِي ایسـتل، د لاس په ذریعـه یا د چا سـره د سـملاسـتـو په ذریعـه یا د څُکلولو یا ځـان ته د نژدې کولو په ذریعه.

۳ - خـوړل یا سکل د یو شـې، برابره خـبـره ده کـه انسـان ته نفعه رسوي لکه ټوډې اوبه، یا تاوان لکه سګرټ.

٤ - هـغـه ډریپ یا انجکشن لګول چه د هـغې په سبب خوراك ته ضرورت نه راځي، لیکن کومه ستن او انجکشن چه د خوراك فـائده نه ورکـوي په هـغې روژه نه مـاتیـږي کـه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

غوخي وي او كه د رګ، اګر كه په حلق كي يي خوند بيامومي.

٥ – خپل ځان ته د بل چا نه وينه خيژول.

٦ – د حيض او نفاس وينه وتل.

٧ – ښكر لګول، يا بل ته وينه وركول. ليكن د پوزي يا د غاښ نه وينه وتلو باندي روژه نه ماتيږي.

٨ – قي (اُلټي) كول قصداً. كه بغير د قصد نه پخپله اُلټي راغلي په هغي روژه نه ماتيږي.

فايدي:

١ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د جنابت په حالت كي د روژي نيت وكړي او غسل د صباح ختلو نه روسته وكړي.

٢ – كله چه د حيض يا نفاس واله ښځه د خپلي بيماري نه د صباح ختلو نه مخكي پاكه شوه په هغي روژه فرض ده. اګر كه غسل يي د صباح نه روسته وكړه.

٣ – روژه دار له د روژي په حالت غاښ ايستل، د زخم دوايي كول، په غوږ يا پوزه كي دوايي اچول جائز دي. اګر كه خوند يي په حلق كي محسوس كړي.

٤ – مسواك وهل د روژي په صباح، غرمه، ماښام ته نژدي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هر حالت کي جائز دي.

٥ – د روژه دار لپاره جائز دي چه د خپل ځان نه ګرمي کمه کړي په اوبو سره یا په مکیف (ایرکنډیشن) سره.

٦ – کوم روژه دار چه د سابندي تکلیف لري هغي له جائز دي چه د ثوپ «بخاخ» په ذریعه خپله سابندي آزاده کړي.

٧ – جائز دي د روژه دار لپاره چه خپلي شونډي لمدي کړي یا مضمضه وکړي که خوله یي وچه وي. لیکن غړغړه به نه کوي.

٨ – د روژه دار لپاره د چربانګي (پیشمني) وروسته کول. او په روژه ماتي کي جلتي او بیړه مستحب ده کله چه نمر پریوزي. همدارنګي په تازه کجورو روژه ماتول. که نه وي په وچو کجورو. که هغه نه وي په اوبو باندي روژه ماتول مستحب دي. که اوبه نه وي نو په هر قسمه حلال طعام دي افطار وکړي. که طعام نه وو. په خپل زړه کي دي د روژه ماتي نیت وکړي. تر دي چه خوراك پیدا شي.

٩ – د روژه دار لپاره سنت دي چه ډیري نیکیاني کوي او د بدو کارونو نه ځان ساتي.

١٠– په روژه دار فرض دي چه‌فرائضو همیشه والي وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د حرامو نه ځان وساتي. پنځه مونځونه د جماعت سره وکړي. که په جماعت قادر وو. او دروغ، غيبت، دوکه او سودي کارو بار پريږدي. او هغه خبري او کار پريږدي کوم چه حرام وي. لکه چه رسول الله ﷺ فرمائي: «**من لم يدع قول الزور والعمل والجهل به، فليس لله حاجة في أن يدع طعامه وشرابه**» [البخاري] کوم چا چه دروغ خبري، او په دروغو عمل او بي صبري پري نه خودلي. د دي انسان خوراك سكاك پري خودلو ته د الله هيڅ حاجت نه شته.

د روژې فائدي:

١ – د روژه دار د خُلي بُوي الله تعالى ته د مشكو نه ډير خوښ دي.

٢ – ملائك روژه دارو لپاره تر روژه ماتي پوري ښښنه غواړي.

٣ – الله تعالى هره ورځ جنت ښائسته كوي او ورته وايي قريبه ده چه زما د نيكانو بندګانو نه تكليفونه او سختي لري كړاي شي او تا له راشي.

٤ – پدي مياشت كي شيطانان تړل كيږي.

٥ – پدي مياشت كي د جنت دروازي برسيره كيږي او د جهنم دروازي بنديږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٦ – پدي مياشت كي ليلة القدر «شب قدر» ده چه هغه د زرو مياشتو نه غوره ده څوك چه پدي شپه كي د خير او ثواب نه محروم شو دا د ټول خير نه محروم شو.

٧ – د رمضان په آخري شپه روژه دارو ته بښنه كيږي.

٨ – د رمضان په هره شپه د الله تعالى له طرفه له جهنم نه خلق آزاديږي.

مسلمانه وروره! د كومي مياشتي چه دا فضائل او خاصيتونه وي. نو مونږ به په څه شي سره د هغي استقبال كوو؟ آيا په بي هوده خبرو بي خوبي او بي فائدي شب گيري سره؟ او يا دا چه د دي په راتللو سره چيغي فريادونه شروع كړو او د يو غټ بوج خيال پري وكړو؟ بلكه صحيح مسلمان د رمضان استقبال په خالصي توبي سره كوي او كلك عزم كوي چه دا به د ځان لپاره يو فرصت شميرم. او خپل وختونه به په خو اعمالو جوړوم.

په رمضان كي ضروري كارونه:

١ – روژه نيول. رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «د بني آدم هر عمل د هغي لپاره دي يعني «يو څه ظاهري يا باطني فائده ورته حاصليږي» ....

الله فرمائي مگر روژه داسي نه ده. دا صرف زما لپاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ده او زه به پخپله د دې بدله ورکوم . [البخاري ومسلم].

په بل حديث كې رسول الله ﷺ فرمايي: چا چه د رمضان روژه صرف د ايمان او ثواب لپاره ونيوله. نو تير شوي گناهونه به ورته معاف شي» [بخاري].

او پدې كې شك نه شته چه دا دومره ډير ثوابونه د هغه سړي لپاره نه دي چه هغه فقط د خوراك سكاك نه منع شي بلكه رسول الله ﷺ خو فرمائلي دي:

ترجمه: كوم څوك چه په روژه كې دروغ خبري د دروغو كار او بې صبري پرې نه دي. نو د دې خوړل او څكل پريښودلو ته د الله تعالى هيڅ حاجت نه شته. [البخاري].

همدارنگې رسول الله ﷺ فرمائلي: روژه ډال دي. نو كله چه ستاسې د يو كس روژه وه نو نه دې بې حياء خبري كوي نه دې گناه كوي، او نه دې بې صبري كوي. كه چا ورته كنځل وكړل. ورته دې ووايي: چه زه روژه يم [بخاري ومسلم].

نو اې د الله بنده! كله چه تا روژه ونيوله پكار ده چه ستا غوږونه، سترگې او ژبه او ټول اندامونه روژه ونيسي. او ستا د روژې او بوزې ورځ دې برابره نه وي. لكه دارنگه د حضرت جابر بن عبد الله نه په روايت كې راغلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د شپې مونځ :

رسول الله ﷺ فرمايي چا چه په رمضان کي قيام (تراويح او تهجد) وکړه دي ته به تير شوي ګناهونه معاف شي [بخاري ومسلم]

دا يوه اهمه ياد دهاني ده، مسلمانه وروره تا له پکار دي چه د امام سره تراويح پوره کړي د دي لپاره چه د قائمينو (تهجد ګذارو) سره وليکل شي. ځکه چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوک چه د خپل امام سره يو ځاي قيام (مونځ د شپې) وکړي تر دي پوري چه امام واپس شي. د دي لپاره به د ټولي شپې مونځ وليکل شي. [السنن].

صدقه ورکول:

«رسول الله ﷺ د ټولو خلکو نه زيات سخي وو. او بيا به د هر وخت نه زيات په رمضان کي ډير سخي وو تر دي چه د خير په لحاظ به د ليګل شوي سيليء نه هم ډير سخي وو».
[متفق عليه]

همدارنګي رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «غوره صدقه هغه ده چه په رمضان کي وي» [ترمذي]

بيا د دي صدقي مختلف صورتونه او قسمونه دي:

١ – په چا باندي خوراك خوړل. الله تعالى فرمائلي دي:

«دا نيكان هغه خلك دي چه د ميني واله خوراك وركوي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسکین، یتیم او قیدي ته، وائي چه مونږ درله صرف د الله رضاء لپاره خوراك درکوو. ستاسي نه بدله او شکر نه غواړو مونږ د خپل پروردګار نه د هغې ورځې (د عذاب نه) ویرېږو کومه چه د پریشاني او سختي ورځ ده. نو الله دوي د دې ورځې د سختي نه بچ کړل. او خوشحالي او تازګي یې ورته ورسوله او دوي له یې د دوي د صبر په بدله کې جنت او ریښمني لباس ورکړه» [الإنسان ۸ - ۱۲].

د دې وجهې نه سلفو صالحینو به بل له خوراك ورکولو کې ډیر کوشش او حرص کولو او دا کار به یې په ډیرو عباداتو وړاندې کولو بیا دا خوراك برابره خبره ده که وږي ته ورکړل شي او یا یو نیك صالح ملګري ته ځکه چه طعام چا له ورکول کېږي هغه کې فقر شرط نه دی رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «کوم مؤمن چه بل وږي مؤمن ته طعام ورکړه الله به ورته د جنت د میوونه طعام ورکړي او چا چه په مؤمن اوبه وڅکولي الله به پرې خالص تازه شراب وڅکي» [الترمذي]

د بعضو سلفو صالحینو دا حال وو چه په نورو مسلمانانو وروڼو به یې خور اك خوړلو او پخپله به روژه وو. د هغو خدمت به یې کولو او هغوي ته به یې آرام رسولو. چه د دوي د جملې نه یو حسن البصري او عبد الله بن مبارك وو.

ابو سوار عدوي فرمایي: د بنو عدي بعض خلك ځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسي وو چه پدي جماعت کي به يي مونځ کولو او يو کَسْ پدوي کي به په طعام يواځي روژه نه ماتوله که څوك به يي بيامونډ د هغي سره به يي يو ځايي خوراك کاوه. او که څوك به نه وو خپل خوراك به يي جماعت ته ويستلو د خلکو سره به يي شريك د يو بل طعام خوړلو.

بل له خوراك ورکول يو داسي عبادت دي چه د دي نه نور ډير عبادتونه پيدا کيږي. د دي د جملي نه يو محبت او مينه جوړيدل د هغه ورونو سره په کومو چه تا خوراك کړي دي. او دا د جنت د تللو سبب دي لکه حديث کي راغلي دي: «جنت ته تر هغي نه شي تللي تر څو چه مو ايمان نه وي راوړي. ايمان تر هغه نه شي راوړلي تر څو مو د يو بل سره محبت نه وي کړي» [مسلم].

همدارنگي د طعام ورکولو په ذريعه د نيکانو مجلس انسان ته نصيب کيږي ورسره ستا د طعام په ذريعه چه هغه نيکانو ته د اطاعت لپاره کوم قوت ور په برخه کيږي په هغي کي هم ستا ثواب کيږي.

روژه دار له روژه ماتي ورکول:

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه په روژه دار روژه ماته کړه نو دده د روژه دار هُمره ثواب کيږي ليکن د هغي په اجر کي څه کمي نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تدبر (سوچ) سره د قرآن کریم تلاوت کول:

مسلمانه وروره! په کار ده چه په سوچ فکر او عاجزي سره د قرآن تلاوت وکړي څکه چي سلف (پخواني بزرګان) به په تلاوت ډیر متأثره کیدل.

امام بیهقي د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت نقل کړي چه کله دا آیت نازل شو. «آیا پس تاسي د دي وینا نه تعجب کوئ. او خاندي او ژاړئ نه» [النجم: ٥٩ - ٦٠].

اهل صُفي والو دومره وژړل چه اوښکي یي په اننګو رواني شوي. کله چه رسول الله ﷺ د دوي سلګي واوریدلي نو ویي ژړل نو د هغي په ژړا مونږ هم وژړل. بیا رسول الله ﷺ وفرمائل: چا چه د الله د ویري نه وژړل هغه به جهنم ته نه ننوزي.

د نمر ختلو پوري جماعت کي کیناستل:

د رسول الله ﷺ دا عادت وو چه کله به یي د سحر مونځ وکړ نو په خپل جاي نماز به تر نمر ختو پوري ناست وو.[مسلم]

همدارنګي د ابو هریره رضي الله عنه نه روایت دي چه رسول الله ﷺ فرمائلي: «څوك چه د سحر مونځ د جماعت سره وکړي بیا کیني او الله یادوي تر دي چه نمر راوخیژي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دوه رکعته مونځ وکړي د دې لپاره د یو حج او عمرې مکمل، مکمل، مکمل ثواب دی» [ترمذي صححه الباني].

دا خو په عامو ورځو کې دي نو د رمضان د ورځو به لا څه حال وي؟

اعتکاف (چهله) کول:

رسول الله ﷺ به په رمضان کې لس ورځې اعتکاف کولو، په کوم کال چه وفات کیدو. په هغې کال یې شل ورځې اعتکاف وکړ. [بخاري]

عمره کول:

د رسول الله ﷺ نه ثابت دي چه عمره کول په رمضان کې د حج د ثواب سره برابریږي. [بخاري ومسلم].

د ليلة القدر تالاش:

الله تعالى فرمائي: (ترجمه): «دا قرآن مونږ د قدر په شپه نازل کړې، ته څه پوهیږې چه د قدر شپه څومره شان واله ده، د قدر شپه د زرو میاشتو نه غوره ده» [القدر: ۱ - ۲]

رسول الله ﷺ فرمائلي دي: «چا چه د قدر په شپه صرف د ایمان په وجه او د ثواب لپاره قیام (نفلونه وکړل) تیر شوي ګناهونه به ورته معاف شي [بخاري ومسلم].

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله ﷺ به د ليلة القدر تالاش كولو، او اصحابو ته به يي د هغي د تالاش امر كولو. او خپل اهل به يي په آخري لسو شپو كي راويښول، پدي اُميد چه د قدر شپه به بيامومي، او دا شپه په آخري لسو شپو كي ده، او بيا خاص طور سره په طاق شپو د لسو كي ډيره مناسب ده مُندلو ته. حضرت عائشه رضي الله عنها فرمائي چه ما د رسول الله ﷺ نه تپوس وكړ، كه زه د قدر شپي سره موافقه وكړم يعني لاندي يي باسم، نو كومه دُعا به وايم؟ رسول الله ﷺ وفرمائل: (اَللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي) [أحمد وترمذي].

ترجمه: أي الله ته ښښنه كونكي يي ښښنه خوښوي نو ماته ښښنه وكړه.

ډير ذكر دُعا او استغفار:

مسلمانانو ورونو او خويندو د رمضان شپي ورځي ډيري غوره دي. نو پدي ورځو كي ډير ذكر او دعا فرصت وگني بيا خاص طور په هغه وختونو كي چه په هغي كي سوال قبليږي چه د هغي له جملي نه:

١ - د روژه ماتي وخت دي . ځكه د روژه دار لپاره پدي وخت كي يو خاص وخت وي چه په هغي كي دعا نه واپس كيږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ – د شپې آخري دريمه حصه په كوم وخت كې چه زمونږ رب نو الجلال نازلیږي او وايي: آيا څوك غوښتونكي شته چه سوال يې وركړم: آيا څوك بښنه غوښتونكي شته چه بخښنه ورته وكړم.

۳ – د چربانګ په وخت كې بخښنه غوښتل الله فرمائي: ترجمه: «مؤمنان په چربانګ كې د الله نه بخښنه غواړي»

[الذاريات]

د جمعې په ورځ د دعا قبليدولو د وخت لټون كول. او مناسب وخت يې د جمعې د ورځې آخري ساعت دي.

هغه مخالفات د كومو نه چه په روژه كې ځان ساتل په كار دي:

۱ – د شپې نه ورځ او ورځې نه شپه جوړول يعني ټوله ورځ خوب او شپه كې شب ګير.

۲ – د بعضې فرضې مونځونو نه ويده كيدل.

۳ – په خوړلو او سكلو كې زياتې كول.

۵ – بې فائدې وخت ضائع كول.

٦ – چربانګې ډير د وخته كول او بيا د سحر مانځه نه وژاندې ويده كيدل يعني مونځ پريښودل.

۷ – كله چه د روژه ماتې وخت نژدې وي نو په تيزه ګاډې چلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸ – د تراويح مونځ پريښودل.
۹ – د بې فايدې لوبو، ساعت تيري، او گناهونو لپاره د ځوانانو جمع کيدل.
۱۰– د ډيوټي او وظيفې په وخت کې د کار د ملگرو سره جمع کيدل او وخت په غيبت او چوغلۍ تيرول.
۱۱– د ښځې اکثر وخت په أخلې پخلې تيريدل.

مسلمانه وروره! بحث خو اوږد شو ليکن يوه اهمه خبره چه هغې ته توجه ضروري ده هغه اخلاص او د نيت صفائي ده يعنې روژه صرف د الله د رضا لپاره نيول، ځکه خو وايي چه ډير ځل روژه دار ته په روژه کې د تندې او لوږې نه علاوه نور څه (ثواب) نه حاصليږي. او همدا وجه ده چه په حديث کې کله هم د روژې ثواب ذکر کيږي نو دا شرط ورسره شامل وي چه: «ايماناً واحتساباً» يعنې روژه به صرف په الله باندې د ايمان او د ثواب لپاره نيسې: د الله تعالى نه سوال کوو چه مونږ او تاسو ته په قول او عمل ښکاره او پټه کې اخلاص نصيب کړې.

په هر رمضان کې د الله له طرف نه آواز کيږي چه: اې د خير غوښتونکيه، متوجه شه: اې د شر لټونکيه: کمې وکړه په شر کې: لهذا مسلمانه وروره دا لږ عمر ځان ته فرصت وشميره، لږ سوچ وکړه، په تير شوي رمضان کې ډيرو خلکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمونږ سره روژې نیولي وي لیکن اوس هغوي چیري دي ډیرو خلکو زمونږ سره تراویح کړي وي، فکر وکړه چه هغوي چیري تللي دي؟ بعضي له دوي نه مرګ ناځاپه ورک کړل بعضي ناروغه شول چه د روژو او تراویح طاقت نه لري. لهذا ته د الله شکر اداء کړه او ځان له د تقوا توخه برابره کړه تر څو چه ده ته مهلت او فرصت وي. ډیر خلق د هغه دُعا ګانو په باره کي تپوس کوي کومي چه د تهجد په مانځه کي ویلي کیږي:

لاندي د بعضو دُعاګانو ذکر کیږي:

١ - د رکوع دُعاء:

رسول الله ﷺ فرمائي: «په رکوع کي د خپل رب لويي او تعظیم بیان کړيء. [مسلم] نو مونږ به وایو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم**: «پاك دي لوي پروردګار زما» دري ځله یا زیات، یا: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيْم وَبِحَمْدِهِ**: «پاك دي لوي پروردګار زما او د هغي تعریف دي» بیا د دي نه روسته دا لاندي اذکارو کي یو غوره کړه: **(سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا وَبِحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اغْفِرْلِي)** «اي الله زمونږ پروردګاره ته پاك يي او ستا تعریف دي، اي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله ما ته ببښنه وکړي» **(اللّٰهُمَّ لَكَ رَكَعْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، أَنْتَ رَبِّي، خَشَعَ لَكَ سَمْعِي وَبَصَرِي وَمُخِّي وَعَظْمِي وَعَصَبِي وَمَا اسْتَطَعْتُ وَمَا اسْتَقَلَّتْ بِهِ قَدَمِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ)** - **(سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ) (سُبْحَانَ ذِي الْجَبَرُوتِ وَالْمَلَكُوتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ)**.

«اي الله ستا لپاره ما رکوع وکړه، په تا مي ايمان راوړي، او ستا تابع يم، ته زما پروردګار يي، ستا نه ويريدل او عاجز شو زما غوږونه، او زما سترګي، زما دماغ، زما هډوکي، زما پلي (وژي)، او هغه څه چه زما په طاقت کي وي، او هغه جسم کوم چه زما قدمونو اوچت کړي دي خاص د الله د پاره چه پروردګار د عالم دي. ډير زيات پاك او مقدس دي د فرشتو او روح (جبريل) رب»

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲ - هغه دُعا چه د رکوع نه روسته په «قومه» کې ویل کیږي:

رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ یا: **ولَكَ الْحَمْد** یا: **اللَّهُمَّ ربنا ولك الحمد**.

«اې زمونږ پروردګاره خاص تا له ټول تعرفونه دي» د دې نه روسته په لاندې دعاګانو کې ځانله دعا خوښه کړه: «**رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْد حَمْداً كَثِيْراً طَيِّبـاً مُبـارَكـاً فِيـهِ كَمَا يُحِبُّ رَبُّنَا وَيَرْضَى**» «اې زمونږ ربه او ستا لپاره تعریفونه دي ډیر، پاك، په هغوي کې برکت دې، څرنګه یې چه زمونږ رب خوښوي او خوشحالیږي پرې» یا ورسره دا هم زیاته کړه: «**مِلْءَ السَّمـوات وَمِلْءَ الأرض وَمَا بَيْنَهُمَا وَمِلْءَ مـا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَه، أَهْلَ الـثَّنَاءِ والمَجْدِ، أَحَقُّ مَا قَالَ العَبْدُ، وكُلُّنَا لَكَ عَبْدٌ، الـلَّهُمَّ لاَ مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلاَ مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ ولاَ يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ**، «تا له تعریف دې دومره چه ډك شي پرې آسمانونه، او زمکې، او هغه څه چه په مینځ د دوي کې دي، او ډك شي پرې هغه څه کوم چه ستا خوښ شي روسته له

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، اي د صفتونو او لويي لايقه، د ټولو نه رښتني خبره کومه چه بنده کړې وي هم د هغه ده، مونږ ټول ستا بنده ګان يوو. اي الله ته چه څه ورکړي هغه څوك نه شي منع کولي، او ته چه څه منع کړي د هغي ورکونکي نه شته. ستا په دربار کي رُتبي واله ته د هغه رُتبه فائده نه شي ورکولي» دا بار بار وايه يا ورسره دا هم زيات کړه: **اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي بِالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَالْمَاءِ الْبَارِدِ، اللَّهُمَّ طَهِّرْنِي مِنَ الذُّنُوبِ وَالْخَطَايَا كَمَا يُنَقَّى الثَّوْبُ الأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ**».«اي الله پاك کړې ما (د ګناه نه) په واورې سره، په ګلي سره، په يخو اوبو سره، اي الله: پاك کړې ما د ګناهونو نه او د خطاګانو نه لکه څرنګه چه سپينه جامه د خيرې نه پاکيدلي شي»

د سجدي دُعا ګاني:

رسول الله ﷺ فرمايلي دي: «هر چه سجده ده نو پدې کي د دُعا (غوختني) کوشش وکړې، لايق ده چه ستاسي دُعا قبوله شي». [مسلم]

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل حديث كي راغلي دي: كله چه انسان په سجده كي وي نو الله ته ډير نژدي وي، نو په كي ډيره دعا كوي. [مسلم]

نو په سجده كي به وايو: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى**: «پاك دي ډير اوچت دي رب زما» دري ځله يا د دي نه هم زيات بار بار ويل، يا دا ووايه: **سُبْحَانَ رَبِّيَ الأَعْلَى وَبِحَمْدِهِ**. «پاك دي ډير اوچت دي رب زما سره د صفتونو خپلو» دري ځله: «**سُبُّوحٌ قُدُّوسٌ رَبُّ المَلَائِكَةِ وَالرُّوحُ**».

«**اللّهُمَّ لَكَ سَجَدْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَلَكَ أَسْلَمْتُ، وأَنْتَ رَبِّيْ سَجَدَ وَجْهِي لِلَّذِيْ خَلَقَهُ وَصَوَّرَهُ، فَأَحْسَنَ صُوَرَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِيْنَ**».

«اي الله ما ستا لپاره سجده وكړه، په تا مي ايمان راوړي، تا ته تابع يم، ته زما رب يي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ زما يي پيدا كړي د هغي شكل يي جوړ كړي او ښكلي يي كړ شكل د مخ او برسيره يي كړا سترگي او غوږونه د هغي، نو د بركت والا دي الله چه ښه پيدا كونكي دي»

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ ذَنْبِي كُلَّهُ دِقَّهُ وَجِلَّهُ وَأَوَّلَهُ وَآخِرَهُ وَعَلَانِيَتَهُ وَسِرَّهُ».

«اي الله وبښه ما ته ټوله ګناه زما لويه، وړه، اوله، روستني، ښکاره، او پټه»

«سَجَدَ لَكَ سَوَادِيْ وَخَيَالِيْ، وَآمَنَ بِكَ فُؤَادِيْ، أَبُوْءُ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ، هذِيْ يَدِيْ وَمَا جَنَيْتُ عَلى نَفْسِيْ»

«سجده وکړه ستا لپاره سوچ فکر زما، ايمان راوړي په تا زړه زما، اقرار کوم په هغه نعمت چه پر ما دي کړي دي. دا زما لاس دي او هغه څه چه ما په خپل ځان زياتي کړي دي».

«سُبْحَانَ ذَا الْجَبَرُوْتِ وَالْمَلَكُوْتِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ»

«پاک دي الله د ډير زور خاوند دي او د لوي بادشاهي خاوند دي او د لويي او عظمت والا دي»

«سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ لا إِلهَ إِلاَّ أَنْتَ»

«اي الله ته پاک يي سره د تعريفونو خپلو، نه شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل معبود بر حق مګر ته يې»

«اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ، اللّٰهُمَّ اجْعَلْ فِيْ قَلْبِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ لِسَانِي نُوراً، واجْعَلْ فِيْ سَمْعِيْ نُوراً، وَاجْعَلْ فِيْ بَصَرِي نُوْراً، وَاجْعَلْ مِنْ تَحْتِيْ نُوراً، واجْعَلْ مِنْ فَوْقِي نُوراً، وَعَنْ يَمِيْنِي نُوراً، وَعَنْ يَسَارِيْ نُوْراً، وَاجْعَلْ فِيْ نَفْسِيْ نُوْراً، وَعَظِّمْ لِيْ نُوراً».

«اي الله وبښې ماته هغه څه (ګناه) چه ما پټ او يا ښکاره کړي ده، اي الله زما په زړه کي رڼا پيدا کړې، زما په ژبه کي رڼا پيدا کړې، زما په غوږونو کي رڼا پيدا کړې، زما په سترګو کي رڼا پيدا کړې، زما لاندې، باندې، ښي، ګڅ طرف ته رڼا پيدا کړې زما په نفس کي رڼا پيدا کړې او زما رڼا لويه کړې».

«اللّٰهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِرِضَاكَ مِنْ سَخَطِكَ، وَأَعُوْذُ بِمُعَافَاتِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ وأَعُوذُ بِكَ مِنْكَ لاَ أُحْصِيْ ثَنَاءً عَلَيْكَ أَنْتَ كَمَا أَثْنَيْتَ عَلَى نَفْسِكَ». «اللّٰهُمَّ اغْفِرْلِيْ مَا أَسْرَرْتُ وَمَا أَعْلَنْتُ».

(c) ketabton.com: The Digital Library

«اي الله زه ستا د غُصې نه پناه غواړم ستا په رضا سره او ستا د سزا نه ستا په عفو سره، او پناه غواړم ستا نه هم ستا په ذريعه، زه په پوره طريقه ستا تعريف نه شم کولی، ته هم هغه شان يې څرنګه چه د خپل تعريف کړې»

د دوو سجدو په مينځ کې دُعا:

رَبِّ اغْفِرْلِي.... **رَبِّ اغْفِرْلِي**. ... **رَبِّ اغْفِرْلِي**. يا ورسره دا هم زيات ووايه (کوم چه په بل روايت کې راغلي او شيخ الباني قوي کړي) «**اللّٰهُمَّ رَبِّ اغْفِرْلِي وَارْحَمْنِي واجْبُرْنِي وارْفَعْنِي واهْدِنِي وَعَافِنِي وارْزُقْنِي**».

«اي الله زما ربه ماته ببنه وکړه، په ما رحم وکړه، زما نقصان پوره کړه، زما شان اوچت کړه، ماته هدايت وکړه، ماته روغوالي راکړه، ماته رزق راکړه»

د تلاوت د سجدې دُعا:

سُبْحَانَ رَبِّيَ الأعْلى، سَجَدَ وَجْهِيْ لِلَّذِي خَلَقَهُ، وَشَقَّ سَمْعَهُ وَبَصَرَهُ بِحَوْلِهِ وَقُوَّتِهِ. اللّٰهُمَّ اكْتُبْ لِي بِهَا عِنْدَكَ أجْرًا، وَضَعْ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِهَا عَنِّي وِزْراً، وَاجْعَلْـهَا لِـي عِنْدَكَ ذُخْراً، وتَقَبَّلْـهَا مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَهَا مِنْ عَبْدِكَ دَاوُدَ».

«پاك دي زما رب او ډير اوچت دي، سجده وكړه مخ زما هغه ذات ته چه دا مخ يي پيدا كړي غوږونه يي ورله برسيره كړي او ستركي يي ورله برسيره كړي په خپل طاقت او قوت سره، الله د دي سجدي په ذريعه زما لپاره د خپل ځان سره اجر وليكه، او د دي په ذريعه زما نه بار د ګناه لري كړه، او دا سجده زما لپاره خپل ځان سره ذخيره كړه، او زما نه يي داسي قبوله كړه لكه څرنګه چه دي د داود عليه الصلاة والسلام نه قبوله كړي وه»

كله چه د وتر مانځه نه فارغ شوي، نو مستحب دي چه ووايي: «**سُبْحَانَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ**» دري ځله په اوچت آواز.

بيا د دي نه روسته زما نه دا خاص وصيت وواره: چه ډير استغفار، سبحان الله، لا إله إلا الله، او دُعا كوه او الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالى ته ډيره عاجزي او فرياد كوه او سوال ترينه كوه د مسلمانانو د نصرت لپاره او سوال كوه چه دوي سره په حق متحد شي همدارنگه د خپل ځان لپاره او كور لپاره او د عامو مسلمانانو لپاره د دنيا او آخرت د خير سوال كوه، او ورسره دا لاندي دعا ډيره وايه خاص طور په آخري لسو طاق شپو د رمضان كي لكه چه په حديث د عائشي رضي الله عنها كي راغلي دي: «اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي» .

او په آخر كي اي مسلمان وروره او مسلماني خوري ددي ذكر شوو دُعا گانو معاني او پدي كي سوچ او فكر ضروري دي، لكه په حديث كي راغلي: «الله هغه دُعا نه قبلوي كومه چه د غافل او بي پرواه زړه څخه وي».

[سلسلة أحاديث صحيحة].

ورسره د دُعا په وخت كي د دُعا نيت په زړه كي حاضرول او عاجزي كول هم مه هيروه. كيداي شي چه الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی مونږ ته نفعه راکړي او په خپل ذکر او دُعا مونږ اوچت کړي..

په آخـر کي ستـاسي نه دا درخـواست دي چه هـر چا دا رساله تيـاره کـړي ، يا ليکلي يا پښتـو ژبـي ته اړه ولي ده، دهغوي لپاره د زړه له اخلاصه دُعا وکړي.

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وأصحابه أجمعين

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته

(c) ketabton.com: The Digital Library

إدارة أوقاف
صالح عبدالعزيز الراجحي

مسائل وفضائل

بلغة البشتو

مرتب ومترجم
حافظ نور أحمد دين

مطبعة دار طيبة - الرياض - ت: ٤٢٨٣٨٤٠

GIFT NOT FOR SALE

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library